

Sažetak

Akumulacija znanja i kaotični poslovni ciklusi

ZNANSTVENI RAD

Orlando Gomes^{*}

U okviru dvosektorskih modela rasta s fizičkim i ljudskim kapitalom proizvedenim različitim tehnologijama, u literaturi se razmatra proces zastarijevanja/deprecijacije znanja, koji je sličan procesu deprecijacije fizičkog kapitala. Posljedica tog procesa je konstantna dugoročna stopa rasta osnovnih ekonomskih agregata po stanovniku. Ta stopa može biti određena endogeno (u modelima endogenog rasta u kojima je proizvodnja karakterizirana konstantnim prinosima) ili može biti rezultat djelovanja egzogenih faktora, poput tehnološkog napretka ili promjena broja stanovnika (u neoklasičnoj teoriji rasta u kojoj djeluju opadajući granični prinosi).

U ovom se radu uvodi nova pretpostavka u proces stvaranja znanja, koja uključuje pojam zasićenja, a podrazumijeva da dodatno znanje koje bi pridonijelo stvaranju veće količine znanja postaje kontraproduktivno nakon određene razine. Ova se nova pretpostavka analizira u neoklasičnom scenariju i scenariju endogenog rasta i omogućava objašnjenje endogenih fluktuacija. Ideja zasićenja u stvaranju znanja pretpostavlja da ljudski kapital ne raste kontinuirano tijekom vremena. Umjesto toga, kod nekih se stupnjeva zasićenja javljaju ciklusi različitih periodičnosti. Za neke se vrijednosti parametra zasićenja može utvrditi i potpuna aperiodičnost (kaos). Karakter se kretanja varijable ljudskog kapitala proširuje na cijelo gospodarstvo pod uvjetom da se taj faktor koristi u proizvodnji finalnih dobara, pa stoga i osnovni ekonomski agregati (fizički kapital, osobna potrošnja i output) imaju cikličku dinamiku. Na ovaj način želimo poduprijeti ideju postojanja endogenih poslovnih ciklusa u procesu rasta, što je alternativni pristup u odnosu na dva općeprihvaćena: teoriju realnih poslovnih ciklusa i keynezijansku interpretaciju ciklusa.

Ključne riječi: teorija rasta, endogeni poslovni ciklusi, nelinearna dinamika i kaos, zasićenje znanjem

JEL klasifikacija: O41, E32, C61

^{*} Orlando Gomes, Escola Superior de Comunicação Social, Campus de Benfica do IPL, Lisabon, Portugal, e-mail: ogomes@escs.ipl.pt.